

MEGHÍVÓ

A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

KERTÉSZETTUDOMÁNYI

DOKTORI ISKOLÁJA

meghívja Önt

TAR TEODÓRA

Az *Aster linosyris* (L.) BERNH., mint őshonos évelő faj botanikája és termesztésbe vonása

című PhD doktori értekezésének

2007. október 29-én du. 14.00 órakor

tartandó nyilvános vitájára.

Témavezető: Schmidt Gábor, DSc

**Helyszín: Budapesti Corvinus Egyetem,
1118 Bp., Ménesi út 44., A épület, Zsibongó.**

A Bíráló Bizottság összetétele:

Elnöke: Rimóczi Imre, DSc

Tagjai:

Terbe István, DSc

Máthé Ákos, DSc

Szabó István, CSc

Pluhár Zsuzsanna, PhD

Opponensek:

Lévai Péter, PhD

Udvardy László, CSc

Titkár: Pluhár Zsuzsanna, PhD

Az értekezés megtekinthető

a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Entz Ferenc Könyvtárában és Levéltárban

(Budapest, XI., Villányi út 35-43. K. ép. I. em.),

elektronikus változata a <http://phd.lib.uni-corvinus.hu/228/> címen

*A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet
és írásban előzetesen is észrevételt tehet*

Dr. Papp János sk
egyetemi tanár
Doktori Iskola Vezetője

A magyarországi őshonos flóra tagjai közül évelő dísznövényként csupán 250 taxon (~150 faj és ~100 fajta) alkalmazása elterjedt, ebből mintegy 70 taxon könnyen beszerezhető. A dísznövényként alkalmazott őshonos taxonok előnye az idegenhonos taxonokkal szemben, hogy jól alkalmazkodnak a hazai ökológiai és klimatikus adottságokhoz és kisebb a valószínűsége, hogy a kertekből kiszökve flóraszennyező, vagy agresszív terjedésű növényvé váljanak. A hazánkban őshonos fajokból előállított dísznövények kiemelt hungarikumoknak tekinthetők.

Munkám célja a hazánk száraz sztyepprétejein őshonos, virágágyi évelő dísznövényként ritkán beszerezhető *Aster linosyris* (L.) BERNH. termesztési lehetőségeinek, további felhasználási területeinek és az alkalmazható szaporítási és nevelési módjainak megismerése, valamint a faj vágott virágként való alkalmazásának vizsgálata volt. Céljaim között szerepelt az *Aster linosyris* szöveti szerkezetének megismerése is. Kísérleteimet a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszékén 2002. és 2006. között végeztem.

Megállapítottam, hogy az *Aster linosyris* (L.) BERNH. csírázási aránya 39 %, a magoncok cserepezés előtti pusztulási aránya 48 %. A dugványról történő szaporítás optimális időszaka februártól ápriliséig terjed (a gyökeresedési arány 90 % fölötti, a gyökeresedési idő 9 nap). A nyár végén végzett dugványozásokkor csökken a gyökeresedési arány (54,5%) és nő a gyökeresedési idő (37 nap), a rhizóma képződésének elmaradása pedig a dugványok téli pusztulását okozza. A használt gyökereztető szerek mind serkentőleg hatottak a gyökeresedésre, az optimális dugványhosszúság 6-9 cm volt. A gyökeresedést nem befolyásolta, hogy az anyató mely magasságából származott a dugvány.

A szabadföldbe vágott virág termesztési célra kiültetett *Aster linosyris* (L.) BERNH. tövek csaknem 20 cm-rel magasabb szármagasságot értek el (97,7 cm), mint a természetes állományban élő példányok (78,5 cm) és a szárankénti fészekszám is több mint háromszorosára nőtt (76,9 db). Az intenzív hajtásnövekedés időszaka májustól júliusig tart, a hajtáscsúcsok generatív jellegének megjelenése június végén – július elején (650 °C aktív hőösszeg értéknél), míg a virágnyílás augusztus végén, szeptember elején (1200 °C aktív hőösszeg értéknél) várható.

Az *Aster linosyris* korai virágoztatása (február közepétől növényházban nevelve) 15-16 hét nevelési idő után, május utolsó hetére, június elejére lehetséges (1200 °C 10 °C feletti léghőmérsékleti összegnél). Pótmegvilágítás alkalmazásával mintegy két héttel korábbi virágnyílást tudtam elérni. Cserepes dísznövény felhasználási célra februári dugványozással neveltem az *Aster linosyrist*, a tövek átlagos magassága 30 cm körüli, habitusuk 87 %-ban bokros volt, a tövenkénti fészekszám 40 körül alakult. Az internódiumok jelentősen lerövidültek, átlagos hosszuk 0,56 cm volt.

A szaporítási mód hatása csak a szaporítás évében érzékelhető. A tövek telettetését szabadban vagy fagymentes növényházban célszerű végezni. A visszavágás hatására csökken az átlagos szármagasság, a nyáron (júliusban és augusztusban) végzett visszavágás pedig a virágnyílás időpontjára is hatással van (két héttel késlelteti).

Az *Aster linosyris* (L.) BERNH. vázatartóssága legkevesebb 12 nap körüli, az alkalmazott tartósító szerek (8-HQS és 1-MCP) minden esetben meghosszabbították a vázatartósságot, a 8-HQS 13,1 napra, az 1-MCP 15,6 napra.

Megállapítottam, hogy a hajtások generatív jellegének kialakulása és a virágnyílás a nappalhosszúság, az asszimilációs fénymennyiség és a megvilágítás erőssége mellett a tenyészidőszakban kapott hőösszeg mennyiségével is összefüggésben állhat. Vázatartóssága és morfológiai tulajdonságai alapján az *Aster linosyris* megfelel a vágott virág felhasználási célra, a fészkek kis mérete miatt inkább vegyes csokrokban, csokorlazítóként alkalmazható. Zöld bimbós állapotban szedve érdekes megoldás lehet vágott zöldként való alkalmazása is.